

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

708

Szerző:

Hely

Legújabbkori Tört. biz.

Cím:

Röplapok és kakastollak

Eddig ismeretlen munkásmozgalmi dokumentumokat mutatott be a Legújabbkori

Történeti Múzeum

Esti Hírlap

1964. máj. 24.
(Jdó)

(Hely)

Helyszám

A Legújabbkori Történeti Múzeumban ma délelőtt Gere-lyes Ede igazgató a tudomány és a sajtó képviselőinek bemutatta gyűjteményük újonnan szerzett darabjait.

Vörös zászló 1906-ból

A múlt század munkásainak szervezkedéséről és első harcairól beszélnek a szakmai zászlók. A legrégebb 1875-ből származik, a budapesti kövező-ké volt. Az építők jelvényei láthatók az egyik 1895-ös zászló fakult selymén. Hasonló korú az óbudai hajósoké is. A hódmezővásárhelyi földmunkások 1906-ban készítették vörös zászlójukat, csaknem 20 helyen dugdosták Horthy csendőrei elől. Megvédték 1906-os vörös zászlójukat a fasiszmus sötét éveiben Szeged földmunkásai is, Ma azonban az arany kasza

és sarló körül csak a belés fehérlik. A forradalmi ereklyéről 1956-ban szaggatták le a vörös selymet az ellenforradalmárok.

A Tanácsköztársaság dicső napjaira emlékeztet az 1919-es Proletár Múzeum gazdag fényképes anyaga. S az ellenforradalom kezdetére néhány könyv. A meggyilkolt *Latinka Sándor* emlékei és egy könyv. amelynek lapjára *Korvin Ottó* írta a börtönben búcsúsorait: „1919. XII. 21. Kislányom, megérkeztél tegnap, én meg elmegyek a napokban.” Huszonöt évvel később a fasiszmus a kislányát is megölte.

Váci emlék...

Az új gyűjtemény legmegkapóbb része *Kun Béla hagyatéka*. Csaknem teljes a moszkvai dolgozószobája. Zöldposztos asztal, négy faragott szék, két kis asztalka, írógépe és töltőtolla. A borostyán szipka valaha a párizsi kommün magyar hőséé, *Frankel Leóé* volt. Az emigrációban ajándékozta Kun Bélának *Krejcsi Rezső*, a Proletár Múzeum egyik vezetője. A bronzplakett a rosz-tóvi magyarok, a himzett kendő pedig a taskenti magyarok születésnapjára. A legmegrendítőbb darab egy bordó színű fényképtartó. A váci börtönben sínylődő kommunisták készítették az első magyar proletárdiktatúra vezérének születésnapjára.

Az egykori bútorok, ruhák a munkások életét idézik a kapitalizmusban. A húszas évek szentesi kubikosának subája és talicskája mellett egy kereső munkás szobája. A széken

egy nem kereső munkás öröksége. Festékes, rongyos, szürke nadrág, foltozott barnás kabát. A tulajdonosát *Darnyik Jánosnak* hívták. Meghalt 1930. szeptember 1-én, amikor munkát és kenyeret követelt.

Békét, kenyeret

Az elnyomott munkáosztály harcairól beszélnek a következő emlékek. Bútorok a Törmő utcai lakásból: *Sallai Imre* és társai találkozájának voltak tanúi. Egy régi írógép, amelyen nyolc évig készítették Angyal földön a röplapokat. A klisék a háború alatt készültek: „Fasiszmus = háború. Le vele! Békét! Kenyeret!” Távolsági tábori csendőr kakastollas sapkája. Mellette egy munkás kékes-szürke, csikos sapkája Hitler haláltáborából.

A gyűjtemény harmadik részében a felszabadult munkáosztály immár történelmi emlékei. Az *Óbudai Goldbergergyár kommunistáinak 1945-ös vörös zászlaja*, a szocialista ipar gépeinek makettjei, karhatalmi harcos zubbonya, a Gheorghiu-Dej Hajógyár öntődéjének vörös versenyzászlója, amellyel az MSZMP VII. kongresszusának tiszteletére indított versenyben kivált brigád jutalmazták.

Az anyagot remélhetően minél előbb megismerheti a közönség is. Addig is fontos, hogy az üzemekben több gondot fordítsanak a dokumentumok összegyűjtésére. Munkáosztályunk harcainak sok értékes tárgyi emléke található még a gyárakban. A múzeumban van a helyük.

Aczél Kovács Tamás